

Svar (11/7 03)

Videnskabsministeren (Helge Sander):

Vi har i Danmark som bekendt både en lov om ligestilling og en lov om ligebehandling som grundlag for at sikre, at der ikke sker diskrimination på baggrund af køn, det være sig i forholdet arbejdsgiver-arbejdstager eller i andre sammenhænge i øvrigt. Takket være en række domme afsagt af EF-Domstolen har vi også gode forklaringsbidrag for, hvordan de deri fastlagte rammer skal forstås. For en god ordens skyld skal jeg derfor gøre opmærksom på, at domme faktisk opstiller nogle ganske snævre rammer for, hvor »aktive« handlinger der kan igangsættes i ligestillingens navn.

Som et centralt princip knæsatte *Kalanke*-dommen (C-450/93 af 17. oktober 1995) således, at en automatisk fortrinsstilling for kvinder ved forfremmelser m.v. på områder, hvor kvinder er underrepræsenterede, går videre end at fremme lige muligheder og overskrider der grænser for aktive ligestillingsfremmende foranstaltninger, som ellers ligger inden for rammerne af EU-retten.

Tilsvarende oplyste EF-Domstolen i *Marshall*-dommen (C-409/95 af 11. november 1997) og i *Abrahamson og Anderson*-dommen (C-407/98 af 6. juli 2000) de kumulative krav, der må være opfyldt, for at der i en given situation efter en konkret vurdering kan dispenseres fra hovedreglen om, at der ikke må lægges vægt på køn. Det er værd at fremhæve, at Domstolen gjorde opmærksom på, at er der på et område f.eks. en markant underrepræsentation af kvinder, sådan at man ønsker at dispensere,

1. skal ansøgninger fra mandlige ansøgere, der er lige så kvalificerede som kvindelige ansøgere, vurderes objektivt under hensyntagen til alle kriterier vedrørende den enkelte ansøgers person, og der skal ses bort fra de kvindelige ansøgers fortrinsstilling, såfremt en mandlig ansøger ud fra et eller flere af de øvrige kriterier bør foretrækkes, og
2. kriterierne må ikke være diskriminerende over for kvindelige ansøgere.

Retsstillingen må herefter være, at der i visse sammenhænge godt må igangsættes initiativer, der kan tilgodese det ene køn, f.eks. ved dets konkrete markante underrepræsentation, jf. ovenfor. Men det ovenstående viser også, at rammerne for, hvordan man kan agere for at opnå dette formål, er ganske snævre og veldefi-

nerede. Eller sagt med andre ord: man må ikke af hensyn til det ene køn agere på en måde, så man udelukker det andet køn fra at kunne gøre sig gældende. De af EF-Domstolen opstillede krav afspejler efter min mening således en betragtning om, at et tilvalg af ét køn ikke samtidig må betyde et generelt fravalg af det andet køn.

I den konkrete situation betyder det, at mandlige ansøgere ikke på forhånd må afskæres fra at søge de pågældende professorater. Alle interesserede skal naturligvis kunne søge, uanset det køn de nu tilfældigvis har, og alle ansøgere har krav på, at deres ansøgning bliver taget alvorligt. Først når denne kønsneutrale øvelse er gennemført – og ikke før på dette tidspunkt – bliver en dispensation som i det foreliggende tilfælde aktualiseret, sådan at man under forudsætning af, at de øvrige krav er opfyldt, kan vælge kvinden frem for manden, hvis begge er lige kvalificerede. Det er kun ved denne fremgangsmåde, at man opnår, at alle ansøgninger er lige velkomne, og at den bedst kvalificerede skal have jobbet, jf. pressemeddelelsen af 2. juli 2003.

Det er på disse præmisser, at Videnskabsministeriet gav Statens Humanistiske Forskningsråd (SHF) dispensation i den konkrete sag, og det er på disse præmisser, at stillingsopslaget måtte udfærdiges.

Jeg er derfor fortsat af den overbevisning, at når det af overskriften i SHF's opslag fremgår, at professoraterne »så vidt muligt ønskes besat af kvinder«, er det i bedste fald misvisende set i forhold til, at ansøgninger fra begge køn er lige velkomne, og i værste fald på forhånd kan afskrække kvalificerede mandlige ansøgere fra at »vove pelsen« og søge. Derfor finder jeg det også fortsat uheldigt, hvis en overskrift sender det signal, at ganske vist er alle lige for loven, men nogle vil alligevel på forhånd være lidt mere lige end andre.

Spm. nr. S 3858

Til videnskabsministeren (4/7 03) af:

Anne Grete Holmsgaard (SF):

»Vil ministeren forklare, hvad han mener med, at »Det er en uværdig fremgangsmåde. Især over for kvalificerede kvinder«, jf. ministerens pressemeddelelse af 2. juli 2003 om Statens Humanistiske Forskningsråd?«